

Nova Strava

Leto I. Naročnina
 Štev. 17 Mesečno Din 8—
 Četrletno „ 10—
 Polletno „ 15—
 Celoletno „ 25—
 Posamezna Uredništvo
 številka in uprava:
 Din 1— Ljubljana, Dalma-
 tinova ulica št. 8
 Telefon št. 2132
 Izhaja vsak Rokopisov ne vra-
 čamo — Poštni
 četrtak ček. račun 17.177.
 v mesecu

SOCIJALNO - POLITIČNI IN STROKOVNI LIST.

Brez srčne kulture ni
 socializma ne demokratizma.

Delavci, pozor!

Prvi september je v naši socialni zgodovini zelo pomemben in važen dan, kajti ta dan je stopila v veljavo uredba o uvedbi zavarovanja delavcev za slučaj starosti, onemoglosti in smrti. S tem je izpolnjeno davno pričakovanje delavcev, ki so bili dosedaj obsojeni v slučaju starosti ali onemoglosti v največjo bedo, družina pa v slučaju smrti očeta v najtežje pomanjkanje. Zadoščeno je socialni pravici in narodno-gospodarski potrebi, ker je izven dvoma, da nobeno gospodarstvo, niti posameznik, niti celota, brez zaščite onih, ki v tem gospodarstvu ustvarjajo, ne more uspevati in napredovati. Z uredbo pokojninskega zavarovanja delavcev je samo skromno počrtana važnost, ki jo v narodovem in državnem življenju igra delovni človek. Z delavskim rentnim zavarovanjem smo samo malo povedali, da hočemo biti ponosen narod, ki vé, kaj je čast in blagostanje ljudstva in kje leže zakopane temeljne osnove za zdrav razvoj države. — Pokojninsko zavarovanje delavcev je samo neznamen izraz hvaležnosti države in naroda do ustvarjajočega dela ročnih delavcev, ki imajo za gospodarski napredek mlade države posebno veliko zaslug in so vredni, da so vnešeni v knjigo, v kateri se piše zgodovina mlade Jugoslavije in zgodovina novega rodu, ki naj tudi naši državi prinese polno gospodarsko in politično svobodo, z vsemi blagodatmi demokratične, socialno pravične države.

Pokojninsko zavarovanje delavcev je velika stvar, dasi moramo povedati, da je sedaj uvedeno zavarovanje samo neznamen začetek tega, kar delavstvo želi in pričakuje od zakona, ki naj pomeni človeka vredno preskrbo delavca v času, ko mu odpovedo delovne sile. V pokojninsko zavarovanje je vključenih trenutno nad 100.000 pridnih, delovnih slovenskih ljudi, udanih državi in narodu, z družinskimi člani pa do 200.000 oseb ali ena petina prebivalstva Slovenije. Ne gre za socialne pravice posameznika, tu so na tehtnici interesi velikega dela slovenskega naroda, mimo katerih ne sme nihče brezbržno in brezsrčno hoditi. Nihče nima niti pravice in tem manj moralno pravico, da bi radi svojih lastnih osebnih koristi, ki so mimogrede rečeno samo trenutne, ogroževal ali celo okrnili delavcu v zakonu dane pravice do preskrbe, kadar nastopi zavarovalni slučaj. Slišimo vsakodnevno čivkanje in jadikovanje, da naše gospodarstvo novih bremen ne prenese, da bo to imelo usodopolne posledice za delavstvo samo, ker bo moralo pristati na znižanje mezd ali na odpuste. Tako plašijo delavstvo oni, ki nočejo priznati, da radi izdatkov za socialno in socialno-zdravstveno zaščito delavcev, niti gospodarstvo celote, niti gospodarstvo posameznika ni niti pare škode trpelo, nasprotno, od te zaščite je imelo gospodarsko življenje samo koristi, ker socialna zaščita je v svojem bistvu in v

Vsebina: Delavci, pozor | Za resnico v strokovnem gibanju | Zavarovanje za onemoglost, starost in smrt | Živel naš kralj Peter II. | Zakaj ne? | Socialna zaščita in vzgoja vajencav | Modernizacija obrata pri KID | Za popolnejšo izobrazbo in olajšavo na delovnem trgu | Pozdravljeni, rojaki! | Nov odrešenik delavstva pri KID | Protituberkulozni dispanzer za ljubljansko okolico | Državna subvencija socialnemu zavarovanju | Mednarodna organizacija dela je neobhodno potrebna us'anova | Strokovni vestnik | Starostno zavarovanje | Zanimivosti in pripombe

VABILO na

Delegatska zborovanje

Narodne strokovne zveze

ki se bo vršilo

v nedeljo, 12. septembra ob 9. uri v dvorani Narodnega doma v Kranju.

Dnevni red:

1. Otvoritev in naznanila predsedstva, 2. Poročilo verifikacijskega odseka, 3. Poročilo centralnega tajnika, 4. Poročilo centralnega blagajnika, 5. Poročilo nadzorstva, 6. Volitve: a) izvrševalnega odbora, b) upravnega odbora in c) nadzorstva, 7. Naše naloge in cilji, 8. Razprava o predlogih, pritožbah in resolucije, 9. Slučajnosti in zaključek.

Pri vstopu v dvorano je oddati

kontrolni listek legitimacije, ki mora biti opremljena z žigom Izv. odbora N. S. Z. in podpisi predsednika in tajnika. Brez legitimacije vstop v dvorano ne bo dovoljen.

V Ljubljani, 22. avgusta 1937.

Izvrševalni odbor Narodne strokovne zveze.

Rudolf Juvan, l. r. predsednik,

Rupnik Franjo l. r., tajnik.

Za resnico v strokovnem gibanju

Narodna strokovna zveza ima letos svoj delegatski zbor v Kranju. Sešli se bomo v Kranju. Na dnevnem redu je referat «Naše naloge in cilji» in poročila funkcionarjev. Prepričani smo, da se bodo vsi delegati in funkcionarji odzvali vabilu, da bomo skupno razpravljali o težnjah onih, ki jim je usojeno, da služijo kruh v tovarnah, podjetjih in raznih obrtnih delavnicah.

V Kranju se bodo zbrali preizkušeni borci za delavske pravice, oni, ki smatrajo organizacijo za svojo življenjsko

potrebo, oni, ki jim je glavna misel to, kako bi delavsko organizacijo razširili in jo privedli do največje moči in veljave. Sestali se bodo delavci, ki so vajeni in utrjeni in gredo preko vseh zaprek pri ustvarjanju in jačanju stanovske zavdnosti in organizacije. Sešli se bodo delavci, ki imajo živo vero v moč naših idej in uspeh organizacijskega dela, ki ga vrše desetletja.

Pri nas imamo troje vidnejših delavskih pokretov. Našega, ki ima za idejno izhodišče narodnost, onega, ki se na-

slanja na mednarodni marksizem in onega, ki služi političnemu krščanstvu.

Idejna razlika delavskega strokovnega pokreta je velika in za enkrat v enotni delavski strokovni organizaciji ne more biti govora. Le pri nekaterih večjih akcijah nastopajo strokovne organizacije solidarno, dočim so drugače med seboj v borbi. Ta medsebojna borba med strokovnimi organizacijami večkrat škoduje delavskemu pokretu, posebno takrat, kadar gre preko dopustnih meja, kadar ni resnicoljubna in kadar samo razdvaja delavske vrste ter ustvarja sovraštvo in umetna nasprotstva med posameznimi organizacijami.

Vsaka strokovna organizacija bi morala vedeti, da lahko le s poštenimi sredstvi pridobi svoje trajne in verne pristaje. Z obrekovanjem svojega nasprotnika nikakor nihče ne bo povečal sebe, kajti laž ima zelo kratke noge.

Naš narodno strokovni pokret pa padajo večkrat očitki, ki so vsi zasnovani na neresnici in je vse to le golo obrekovanje.

Naš nacionalni program se primerja s fašizmom, četudi je v resnici nekaj popolnoma nasprotnega in menda vsakdo ve, da naš nacionalizem ni nasilen in šovinističen, in da se nikdar in nikjer nismo posluževali metod, ki bi količkaj sličile fašizmu. Res je, da smo vedno odločno obsojali fašizem in smo odločni nasprotniki vseh nasilnih sistemov.

Posebno marksisti in JRZ radi vsak nacionalni pokret označujejo za fašističnega, četudi so sami prepričani, da smo zelo daleč od programa in idej fašizma. Vsak pameten delavec, ki le deloma pozna svetovne razmere, ve, da je delavstvu v velikih državah nacionalizem izhodišče strokovne, socialne borbe in da delavstvo teh držav noče imeti nobenih skupnosti z metodami nemškega in italijanskega fašizma. Samo poglegimo nacionalni pokret delavstva v ČSR, dalje mogočno delavsko gibanje na angleškem, Franciji in drugod, ki nosijo izrazito nacionalno obeležje pa vendar tega gibanja nihče ne primerja s fašizmom, kakor se tudi naš strokovni delavski pokret ne more istovetiti z osta-

svojih posledicah vzdrževanje produktivnih sil, brez katerih je napredek v gospodarstvu nemogoč. Tupatam se skuša uveljaviti nesocialni duh, ki ima namen vlivati v javno mnenje strup nezaupanja in nerazpoloženja napram novim panogam zavarovanja. S studom in ogorčenjem povemo, da taki malenkostni in brezsrčni zastupljevalci za gospodarski razvoj dežele pomenijo samo škodo in, da so gnjilo jabolko na lepem drevesu naše bodočnosti, ki morajo prej ali slej izginiti od vsepovsod, kjer se kuje usoda naroda in države. — Tako čivkanje in jadikovanje je samo izraz pokvarjene miselnosti človeka, ki se ne more sprijazniti z resnico, da v zgodovini narodov in držav posameznik ne pomeni ničesar, da je nad njimi korist naroda in celote, ki nosi narod iz sedanosti v bodočnost. Zabavljaci so zastupljeni po komunistični miselnosti in se njih razdiralno delo v ničimer ne razlikuje od metod delovanja pristašev komunistične, ideološke smeri. Od te strani piha nevaren veter, ki v množice naroda vsiplje malodušje in nevoljo, ki je kot gnoj na njivi za temelj komunizma. S stisnjeno pestjo moramo zažugati sovražnikom delavskega zavarovanja, da postojte in prestanejo s svojim negativnim rovarjenjem proti socialnim pridobitvam novega časa, ki mora intenzivnejšo važnost polagati na zaščito koristi narodne skupnosti.

Mi vemo, da v naši državi voz socialno-zaščitne zakonodaje zelo škriplje in da se počasi pomika naprej. Socialno-zaščitna zakonodaja je gotovo v

prvi vrsti odvisna od gospodarskega blagostanja v državi, ker zaščita ni nekaj nevidnega, kar naj visi nekje v zraku, temveč je ona stvarna pomoč socialno šibkim slojem naroda, katero pomoč, more uničiti le narodno gospodarstvo v svoji celoti. Dnevno življenje nas uči, da je socialna zaščita manj odvisna od gospodarskega blagostanja kakor od volje in razpoloženja onih, ki jim je usoda gospodarstva izročena v roke. V ugodni socialni miselnosti leži napredek socialno-zaščitne zakonodaje. S to miselnostjo naše gospodarsko življenje ni oblagodarjeno, veliko je resnice na tem, da zato ne, ker naše gospodarstvo vse preveč vlada tuj denar in tuje srce, ki ni dobro in mehko, kakor je slovensko in posebno čistokrvno jugoslovansko srce.

Pokojninsko zavarovanje delavcev je izročeno v varstvo delavcem samim; upamo in pričakujemo, da bo pri tem uživalo moralno pomoč nacionalne javnosti. Usodo pokojninskega zavarovanja mora voditi delavstvo samo, tako, da bo stalno na straži in pazilo, da nihče predpisov zakona v škodo zavarovancev ne bo kršil.

S starostnim in invalidnim zavarovanjem je v duše naših delavcev posijal nov žarek upanja na lepšo bodočnost. V delavske domove mora priti tudi nova krepkejša kultura, ki bo znala braniti socialne pravice delavstva in sodelovati pri ustvarjanju lepše in trdnjše bodočnosti naroda in države, ki mora biti svobodna zaščitnica materialnih in moralnih dobrin vsakega posameznika.

Zavarovanje za onemoglost, starost in smrt

—k Dne 1. septembra 1937 je stopil v veljavo novi zakon in s tem dnem začne pobirati okrožni urad prispevke za to zavarovanje. Da bodo vsi prizadeži točno informirani, koliko sme delodajalec zavarovanim uslužbencem odtegovati od plače od 1. septembra 1937 dalje, prinašamo navodila, ki jih objavlja «Delavsko zavarovanje» v svoji šesti številki, ki glase:

S 1. septembrom 1937 bodo člani OUZD-a (razen onih, ki so po posebnih predpisih zavarovani le za primer nezgode v službi ali so prostovoljno zavarovani ter onih, ki so že nad 70 let stari in dobivajo pokojnine od države, javnih ustanov ali Pokojninskega zavoda za nameščence v Ljubljani) obvezno zavarovani tudi za onemoglost, starost in smrt.

Po § 35. ZZD in določbah zakona o zaščiti delavcev sme delodajalec svojemu uslužbencu odtegniti od plače polovico bolniško-zavarovalnega prispevka, polovico prispevka za zavarovanje za onemoglost, starost in smrt, polovico prispevka za borzo dela in ves prispevek za Delavsko zbornico.

Delodajalec mora uslužbencu odtegovati prispevke sproti ob vsakem izplačilu zasluzka, pozneje jih sme odtegniti le, če od dotičnega izplačanega zasluzka, ko bi jih bil moral odtegniti, pa do pričujočega izplačila še ni minilo mesec dni, če je prejel delavec plačo na dan, teden ali na 14 dni, oziroma nista še minila dva meseca, če je prejel delavec plačo na mesec (§ 35. ZZD).

Več in za daljšo dobo, kakor je zakonito določeno, delodajalec uslužbencu prispevkov ne sme odtegovati; če bi odtegnil več, sme uslužbenec zahtevati povrnitev vseh preveč odtegnjenih zneskov. Prepovedano in kaznivo je, če delodajalec na kakršenkoli način prevladi na delavčeva ramena oni del prispevkov, ki ga mora kot delodajalec plačevati iz lastnih sredstev (§ 35. ZZD).

Za vajence, praktikante, volonterje in za osebe, katerih plača v gotovini ne dosega zavarovane mezde najnižjega, to je 1. meznega razreda (6 Din na dan), plačuje delodajalec vse prispevke iz lastnih sredstev (§ 35. ZZD).

Prispevek za Delavsko zbornico se ne računa za osebe, ki so zavarovane v 1. meznem razredu.

Delodajalci začno odtegovati prispevke za zavarovanje za onemoglost, starost in smrt za vse dni zavarovanja od 1. septembra 1937 dalje, ne da bi morda čakali na prejem plačilnega naloga za september 1937, kateri plačilni nalog bodo dobili šele v teku oktobra 1937. Oni, ki plačujejo uslužbenec tedenko ob sobotah, bodo nove odtegljaje odtegnili torej že pri izplačilu v soboto dne 4. septembra 1937 za dni od 1. do 4. septembra 1937.

Odtegljaji, ki jih sme delodajalec odtegniti od plače od 1. septembra t. l. naprej uslužbencu, ki je pri OUZD-u zavarovan za bolezen, onemoglost, starost in smrt, znašajo skupaj z odtegljaji za Borzo dela in Delavsko zbornico:

V razredu	na dan	na teden	na 14 d.
I.	0.34	2.01	4.03
II.	0.54	3.25	6.45
IV.	0.65	3.90	7.80
V.	0.78	4.70	9.40
VI.	0.94	5.64	11.29
VII.	1.12	6.72	13.44
VIII.	1.34	8.06	16.15
IX.	1.61	9.68	19.35
X.	1.90	11.42	22.85
XI.	2.24	13.44	26.88
XII.	2.69	16.15	32.26

Prispevki se odtegujejo za vsak delavnik in praznik v mesecu, razen za nedelje.

Za odtegljaje za zavarovanje do 31. avgusta 1937 veljajo dosedanje tablice. Prav tako veljajo dosedanje tablice dovoljenih za zavarovance, ki bodo izvzeti iz zavarovanja za onemoglost, starost in smrt.

Prispevek za starostno zavarovanje bo znašal 5% dnevne zavarovane mezde. Pri posameznih razredih bo znašal mesečni prispevek, računani za 25 delovnih dni, kakor sledi:

Mezdní razred	Din	4:50 plača delodajalec	Din	4:50
I.	7:20	"	"	3:60
II.	8:70	"	"	4:35
IV.	10:50	"	"	5:25
V.	12:60	"	"	6:30
VI.	15:—	"	"	7:50
VII.	18:—	"	"	9:—
VIII.	21:60	"	"	10:80
IX.	25:50	"	"	12:75
X.	30:—	"	"	15:—
XI.	36:—	"	"	18:—

S tem je ustanovljena institucija, ki bo po desetih letih pričela izplačevati prve starostne rente. V desetih letih se mora zbrati toliko kapitala, da se bodo lahko nemoteno izplačevale prve starostne rente. Po dveh letih obstoja te institucije se bodo že pričele izplačevati podpore, ki jih dobi vdova po umrlem zavarovancu. Po štirih letih tega zavarovanja pa se bodo že izplačevale invalidske rente tistim zavarovancem, ki so zaradi bolezni postali nesposobni za delo. Sistem nezgodnih rent pa ostane neizpremenjen dalje za vse one, ki so pri OUZD danes že zavarovani za slučaj nezgod.

Pravica do starostne rente nastopi, ako je zavarovane dopolnil 70. leto starosti in ako so bili prispevki plačani za 500 tednov.

Iz gornjega je točno razvidno, koliko ima plačati delavec in koliko delodajalec za to zavarovanje.

Paziti je samo treba, da bodo vsi podatki, ki se bodo zdaj ugotovljali, točni in jasni, ker bi pozneje pri uveljavljanju rent taka ugotovitev delala samo neprilike in težave.

Točnejša navodila bo pa dal OUZD sam v svojem glasilu «Delavsko zavarovanje», ki je v vseh obratih na razpolago.

Dolžnost delavskih zaupnikov je, da pazno sledijo danim navodilom, da bodo lahko zastopali delavske koristi in jim dajali primeren pouk.

Delavci, naši člani, obračajte se v vseh zadevah na našo organizacijo, ki ima in hoče imeti dolžnost, delati, da bodo prišli vsi do 100% svojih pravic, ki jim jih zakon nudi.

Živel naš mladi kralj Peter II.!

Naš narod bo slavil dne 6. septembra rojstni dan svojega mladega kralja. Vse se pripravlja za to prisrčno proslavo in skupno manifestacijo vdanosti in ljubezni do sina velikega Zedinitelja.

Ves narod se je vživel v vlogo varuha in skrbnika najdražjega sina domovine, ker ga smatra za svoje lastno dete. Naše matere delijo brigo in skrb za vzgojo mladega kralja z njegovo lastno materjo, ki požrtvovalno in z občudovanjem vredno preprostostjo svojega sina v mladeniča srčne kulture in moške značajnosti. Tudi naše vrste s ponosom in zadoščenjem spremljajo rast in napre-

dek mladega vladarja in vse želje, ki jih imamo za lastne sinove, prenašamo tudi na kraljevskega dečka. In naša mladina, ki odrasča z mladim vladarjem v mladeniška in moška leta, vidi in ljubi v njem svoje lastno upe in vero v srečo bodočih dni.

Tako je kraljev rojstni dan pravi domači rodbinski praznik našega naroda in postaja od leta do leta pomembnejši, čim bolj se naše želje, upi in nade osredotočujejo okrog mladostne sile, našega mladega kralja, Sokola in naše nade. Zato je ta dan tudi naš pravi ljudski praznik in iskreno prihaja želja od srca:

Živelj kralj Peter II.!

Zakaj ne?

Zaradi pomanjkanja stanovanj na jesenicah, so družine delavcev, ki so zaposleni pri K. I. D., primorani iskati stanovanja v bližnji in daljni okolici, kar je zvezano s precejšno težavo glede oddaljenosti od službene zaposlitve.

Naša organizacija se je že ponovno obrnila na direkcijo državnih železnic v Ljubljani z različnimi predlogi, da se omogoči lažji in cenejši dovoz delavcev na delo v tovarni, a vse brez uspeha.

Na zadnjo našo vlogo smo pa dobili odgovor, ki nas preseneča glede modrosti, zato ga dobesečno priobčujemo.

Podružnici Narodno strokovne zveze Jesenice.

Na dopis št. 125-37 od 12. VIII. t. l. obveščamo naslov, da prošnji iz prometno-tehničnih in principijelnih razlogov ne moremo ugoditi, da bi brzo-tovorni vlak št. 46 prevažal potnike in da bi vsled tega moral imeti postanek na vseh postajah in postajališčih od Kranja do Jesenic.

Istotako ne moremo izpremeniti vozniških redov popoldanskih vlakov z Jesenic proti Ljubljani. Kranjski gori in Bistrici B. j. zaradi medsebojnih zvez: mišljenja smo, da bi se naj delovne ure v tovarnah prilagodile odhodom vlakov (podčrtali mi!).

Podpis.

Tako zopet nič! Upoštevamo res prometno-tehnične razloge, tudi prin-

Socialna zaščita in vzgoja vajencev

Delavska zbornica v Ljubljani je izdala brošuro z gornjim naslovom, ki obsega referate, razne izjave zastopnikov strokovnih organizacij ter objavlja tudi statistiko vajencev. Anketo je vodil v imenu delavske zbornice tov. Ivan Tavčar, ki je podal daljše poročilo o vajeniškem vprašanju. Tudi ostali govorniki in zastopniki strokovnih organizacij so podali načelne izjave.

Tov. dr. Alujevič je podal v imenu OUZD sledečo izjavo: «V imenu OUZD sporočam anketi željo, da bi prinesla čim več koristnih konkretnih rezultatov. OUZD želi, da bi anketa sprejela predlog dr. Alberta Trinika glede zdravstvene zaščite vajencev. Smatra, da je nemogoče govoriti o socialni zaščiti vajencev, če se ne poskrbi za njihovo zdravstveno zaščito. Če bi se ta zdravstvena zaščita pričela izvajati, naj bi dobivale vse zainteresirane ustanove redno poročilo o pregledu vajencev, da bi bili mogoči pravočasni ukrepi, da se vzroki in povzročitelji obolenj odpravijo. Na drugi strani smatra OUZD v Ljubljani, da se mora urediti vprašanje plač vajencev zlasti v zadnjih letih učenja, ko vajenec učnemu gospodarju s svojim delom že koristi.»

Zastopana je bila Narodno strokovna zveza po tov. Ambrožiču J., ki je podal sledečo izjavo:

«Vsako delo se mora plačati; tako pripada tudi vajencu v smislu zakona o obratih po prvem letu učenja primerno plačilo. Današnja anketa naj posebno poudarja nujnost, da se to vprašanje reši. Vajenec ne sme biti več brezplačna delovna sila. Anketa mora obravnavati vprašanje socialne zaščite vajencev, ker

so kot nedoletniki najbolj potrebni zaščite javnih oblasti, predvsem delojemalcev, oziroma delavskih organizacij in njenih institucij. Nekateri vajenci so telesno preveč izčrpani in tudi slabotni, da bi mogli opravljati težaška dela; zato naj se jim preskrbi vsaj izdatnejša prehrana. Največ trpe zlasti oni vajenci, ki se po celodnevem delu ob skromni opoldanski hrani (kruh) vračajo na svoje domove izven Ljubljane; za te vajence je potreben vajeniški dom kot prenočišče in zavetišče. Vajenci morajo sami skrbeti za šolske potrebščine z mesečnim prispevkom po din 20.—. Za občine so to lepi prispevki, a za vajence nescijalna dajatev, ker si mora vajenec dedar prištediti pri hrani. Šolo naj vzdržuje banovina, ne pa mladoletniki.»

Kaj je ugotovila anketa?

Anketa je obsegala 1.556 zastopanih vajencev, dasiravno je obiskovalo strokovno nadaljevalno šolo v letošnjem letu 6.229 vajencev in imamo v dravski banovini približno 12.000 vajencev. Iz tega sledi, kako pomanjkljiva je strokovna vajenčeva naobrazba, od katerih skoraj polovica ne obiskuje strokovno nadaljevalne šole. Naša zahteva bodi: Povsod strokovne nadaljevalne šole, oziroma občasni strokovni tečaj!

Učna doba po strokah ni bila enotna, temveč je bila v posameznih primerih različna. Tudi stroke, kjer je učna snov težja, niso imele daljše učne dobe. Možnost, da se sme po novem zakonu o obratih učna doba podaljšati, se je najbolj izrabila v pekovski obrti. Splošno je od 1.556 vajencev delalo brez denarne odškodnine 1.062. V pekovski in mesarski obrti stanujejo vajenci tudi po mestih

limi fašizmi, ki so vse kaj drugega kot pa strokovno delavsko gibanje. Za nas pomeni fašizem psovko in se bomo vedno napram vsakomur primerno branili. Zavrnilo jo bomo tem odločnejše, ker je vedno izrečena brez najmanjše utemeljitve, le zato, da izraža onemoglo jezo, ker se naša organizacija širi in ker ideje nacionalnega delavskega pokreta dobivajo vedno več pristašev.

Drugi zopet prihajajo z očitki, da naša strokovna organizacija ni svobodna in da ne more nastopati v borbi s kapitalisti tako, kot zahtevajo interesi delavstva, ker so odvisni od pomoči posameznih podjetnikov. Vse te trditve se pa izražajo le pavšalno, brez najmanjših dokazov. Želeli bi, da se naši nasprotniki izrazijo konkretno, da se lahko z njimi temeljito pomenimo.

Kjerkoli je do sedaj naša organizacija zastopala interese naših članov, je to storila odločno, brez ozira na desno ali

levo. Znani so celo primeri, da je n. pr. podjetnik raje trpel nam nasprotno organizacijo samo zato, ker smo bili nepomirljivi zagovorniki delavskih pravic, dočim je nasprotna organizacija na veliko škodo delavstva sklepala nepotrebne kompromise. Sedaj nam pa baš ti očitajo mlačnost v zagovarjanju delavskih pravic, kar vse je ostudna nesramnost.

Nacionalni delavski pokret gradi na lastni organizirani moči, se sam vzdržuje in ni od nikodar odvisen.

V veliko srečo delavstva bi bilo, ako bi se iz njegovih vrst izločili vsi hujšaki in vsi oni, ki mislijo, da lahko žive od samih klevet. Potem bo dobil pri nas strokovni pokret potrebno solidarnost in spoštovanje v državi. Ako se pa to ne bo zgodilo, bo ves strokovni pokret delavstva vzel prav isti žalostni konec, kot so ga vzele politične stranke.

skoraj brez izjeme pri mojstrih, pri katerih imajo tudi hrano in stanovanje. Drugače je ogromno število vajencev, ki ne prejemajo nikake denarne odškodnine, dasi jim zakon o obrtli točno določa višino dnevnih mezd po enoletnem nepretrganem službenem razmerju.

Od 965 vajencev je delalo dnevno po 8 ur 112, po 10 ur 325, po 15 ur 18, po 18 ur 3 vajenci. Iz tega sledi, da je bil delovni čas samo v 11 % primerih v skladu z zakonom.

Kakšen je bil vajenčev delavnik, kaže sledeči primer: Ob 5. uri zjutraj pospravi pekarno, potem raznosi kruh po hišah. Od 10. ure dopoldne do 9. ure zvečer opravlja razna poljska in hlapčevska dela. Odmori pri zajtrku in kosilu, kolikor so potrebni za povzetje hrane. Vajenec je prav za prav hlapec in se svoje obrti niti ne uči, čeprav je vpisan za vajenca. Takih primerov navaja knjiga še več.

Dočim sta pekovski in mesarski obrt glede delovnega časa najslabša, pa sta

Modernizacija obrata pri KID

Dnevno časopisje obširno poroča o razveseljivem napredku v železarski industriji v naši državi, med drugim tudi pri K. I. D., pri kateri smo zaposleni. Pozdravljamo z veseljem ta napredek, ker nam zagotavlja bodočnost in razmah.

Vsa modernizacija v obliki racionalizacije dela, pa ima za delavca tudi svojo senčno stran.

Produkcija se je zvišala, delovne moči in plače so se pa znižale in izraba delovne moči je prekomerna. Cene železu so se zvišale; temu primerno tudi življenjske potrebščine.

S takimi ugotovitvami hodi delavec na delo.

Že pri vstopu na delo se začne stroga metoda. Vsaka minuta, ki jo delavec zamudi, ali je pri tem delo trpelo ali ne, stane Din 5.— do 10.—, če ravno zamenjalec svoje delo vrši toliko časa, da je zamenjan. To bi se moralo upoštevati, ker tudi delavec večkrat dela dalje, prekoračuje 8 urni delovnik, ne da bi za to dobil kako odškodnino.

Tudi glede donajanja jedil je dovoljeno le nekaterim, ki imajo za to posebne izkaznice, bi bilo treba nekaj ukreniti.

Dogajajo se primeri, da se na zahtevano obratno vodstvo podaljša delovni čas preko 8 ur do 10 ali celo 14 ur. Ni pa uvidevanja, da delavec za tak primer potrebuje nekaj hrane, ker je z naredbo točno določen čas za donajanje hrane. Tako mora delavec podaljše delovnega časa vršiti lačen brez hrane in mu je tudi svoji ne morejo

vsaj glede odškodnine za delo med najboljšimi, ker ima skoraj vsak vajenec v teh obrtli pri mojstrih hrano in stanovanje. Socialno na najnižji stopnji so vajenec, predvsem krojačice, šivilje in modistinje. Večina izmed njih ne dobiva nikake odškodnine, dela pa redno preko po zakonu določenega časa, pred velikimi prazniki pa se še zlasti nič ne vpoštevava česa vajenka zmore ali ne zmore.

Če upoštevamo, da sme znašati po zakonu delovni čas največ 8 ur, da so ženske in mladostni delavci v času med 10 uro zvečer in 4. uro odn. 3. uro zjutraj ne smejo zaposlovati, smo dokazali, kako zelo so ostali prepisi o zaščiti vajencev pri nas na papirju.

Iz navedenih kratkih podatkov sledi, kako koristno in socialno delo je opravljala Delavska zbornica, ko je bila sklicala začetkom pomladi anketo.

Knjigo «Socialna zaščita in vzgoja vajencev» bo dobila vsaka podružnica NSZ in prosimo, da si jo vsakdo natančno ogleda.

prinesti, ker nimajo potrebne izkaznice.

To omenjamo spričo dejstva, ker je bila v tej zadevi izvršena intervencija na pristojnem mestu brezuspešna.

Podjetje vpeljuje omarice za obleko, ki so izdelane po inozemskem vzorcu, samo s to razliko, da je izdelale nekoliko površen.

Zato zaenkrat te omarice ne ustrezajo v oddelkih, ki so izpostavljeni prahu, ker prah udara v notranjost.

Potreba je, da se prične s postopno gradnjo oblačilnic in umivalnic, kjer bodo omarice v polni meri služile svojemu namenu.

Ta potreba je nujna v martinarni, kjer je delavec zaradi predelave martinarne izpostavljen vremenskim nevarnostim, zato naj bi imel v prostem času na razpolago kako zavetišče.

Število bolnikov se viša že zdaj, kakšne posledice bodo nastale pozimi, si lahko mislimo.

Z gradnjo oblačilnic in umivalnic bi se pri delavstvu vzbudilo še večje veselje do dela, in preprečilo bi se donajanje nezdravih ali celo strupenih snovi v družinska stanovanja, ako bi delavec puščal delovno obleko v tovarni.

Vzporedno z racionalizacijo dela naj se ustvarjajo predpogoji veselja do dela in varovanja obojestranskih koristi.

Posledice zdravega napredka in moderne racionalizacije dela naj občuti in uživa tudi delavčeva družina.

Za tak napredek smo pa vedno pripravljene sodelovati.

Za popolnejšo izobrazbo in olajšavo na delovnem trgu

Zeneva 30. junija. XXIII. mednarodna konferenca dela, ki je minuli teden končala svoje zasedanje, je naročila med drugim z 98 glasovi proti 18, da bi bila sedanja starostna meja za zaposlitev zvišana na 15 let.

Upravni odbor Mednarodnega urada za delo je lansko leto v novembru določil, da naj se v minulem zasedanju izvede delno revizijo dveh dogovorov iz leta 1919. in 1932., ki določata, da mladoletniki, t. j. mlajši od 14. leta, ne smejo biti zaposleni niti v industriji niti v kakih drugih pridobitvenih strokah. Za delo pri mornarici in poljedelstvu velja posebna določba. To vprašanje je bilo sproženo že na XIX. zasedanju Mednarodnega urada dela v letu 1935., toda le deloma s priporočilom, deloma pa s posebno resolucijo. Zvišanje te starostne meje je mišljeno kot eno izmed sredstev za ublažitev gospodarske krize. Jasno je, da bo s to uredbo delovni trg razbremenjen. Prebitok delavstva na delovnem trgu vpliva v času gospodarske stiske kot činitelj, ki tlači mezdrno gladino, kar mora zanimali države, ki so priznale načelo boja proti krizi z dvigom kupne moči prebivalstva.

Važno je tudi to, posledica mehanične proizvodnje je taka, da lahko izvršujejo najmlajše moči isto delo kot odrasle delavske moči, katere tako hudo

občutijo konkurenco mlajših delovnih moči. Drugi vzrok, ki govori v prilog zvišanju starostne meje, je resničnost, da znanstveni napredek zahteva mnogo novega znanja. Iz tega nujno sledi, da se istočasno podaljša šolska doba.

Tako je na stvar gledal Mednarodni urad dela že oktobra 1936, ko je na svojem posebnem zasedanju za ureditev delovnih pogojev pri mornarici zvišal starostno mejo od 14 na 15 let s pripombo, da bo isto uvedeno tudi v industriji in vseh ostalih strokah.

Z novim dogovorom bi bila sedaj zvišana starostna meja, ki določa, da smejo biti le 15 let stari otroci pripuščeni k delu v javnih ali privatnih podjetjih. Pri takem delu, ki bi pa ogrožalo življenje, zdravje ali pa npravnost zaposlenih oseb, mora država zvišati starostno mejo na več kot 15 let, in sicer lahko uredi to sama, kar bi bilo najboljšo, ali pa da prisili do tega podjetje urad.

Enake izpremembe se izvajajo tudi pri dogovoru, ki je v veljavi izven industrijske proizvodnje, panoge. Otroci, ki so po tem dogovoru lahko po dovršeni šolski obveznosti pomagali pri lažjem delu že po 12. letu, in je to sedaj zabranjeno in se tudi tu zviša starostna doba na 13 let. Delodajalec mora voditi seznam, v katerem je pri vsakem delavcu, ki je mlajši kot 18 let, voditi natančno rubriko rojstnih podatkov.

Pozdravljeni, rojaki!

V soboto dne 21. avgusta so prišli v Ljubljano naši rojaki z Vestfalskega. Izleta v domovino sta se udeležili obe naši izseljeniški zvezi, in to Jugoslovanska centralna zveza, ki jo vodi Pavel Bolha, in Zveza društev sv. Barbare, ki jo vodi Ivan Lindič.

V domovino se je pripeljalo 523 izletnikov in z njimi so prišli tudi nekateri novinarji in drugi ugledni gostje.

Malo kasneje so prišli tudi rojaki iz Francije. Vsi so bili od oblasti in občinstva prisrčno sprejeti.

Rojakom in vsem izletnikom želimo prijetno bivanje na rodni slovenski tleh. Kratko odmerjeni čas oddiha na slovenski zemlji pa naj poglobi in utrdi vezi ljubezni in zvestobe do rodne zemlje in domovine.

Nov odrešenik delavstva KID

Kritiziranje vseh tistih, ki so podpisali novo kolektivno pogodbo med K. I. D. in delavstvom je ustvarilo novega preroka in odrešenika v osebi reformatorja bivše organizacije «Zaveza metalnih radnika Jugoslavije».

On ima sedaj polne roke dela.

On in samo on popravlja zapravljeno.

On in samo on vodi pogajanja z zastopniki K. I. D., da popravi pogoške podpisnikov pogodbe.

On in samo on je povzročil, da se zastopniki K. I. D. sramujejo redukcije plač.

On in samo on odloča, kdo naj bo nanovo sprejet v delo.

Mednarodna organizacija dela je neobhodno potrebna ustanova

H. Butler, ravnatelj MOD, je na več mestih v svoji razpravi ugotovil, da napredek v socialni politiki ni bil z gospodarsko krizo ustavljen, temveč baš obratno, še bolj živahen. Veliko držav se je šele pod pritiskom krize zavedalo nujnosti zaščite delavskih vrst, kar je edino uspešni učinek v dobi zadnjih let gospodarske depresije.

V okviru tega splošnega razvoja in v skladu s tem razvojem se je razvila tudi delavnost mednarodne organizacije dela. Tudi ta institucija ni bila s krizo oslabiljena, temveč obratno, poživljena. Bolj ko je treba izdajati socialno-politične zakone, tem bolj je MOD z vseh krajev sveta naprošen za navse ali informacije. Mednarodna konferenca dela je bila tako živahna in intenzivna kakor še menda nikoli poprej.

Resničnost, da je sodelavnost MOD potrebna iz najrazličnejših vzrokov, je najbolj temeljit odgovor na razne izjave onih, ki so se pred nekaj leti trdili, da se bo ta institucija hitro izživela in izgubila svoj pomen. Danes vidimo, da je bilo to prerokovanje napačno in neutemeljeno. Še nikoli do sedaj se niso odpirale pred MOD tako široke perspektive konstruktivnega dela kakor prav danes. Lahko si predstavljamo to dolgo vrsto dolžnosti in nalog, zaradi katerih mora zaposliti vse svoje organe v teku desetih let. Če hoče, da bo vse v redu in pravočasno izpolnjeno, mora MOD opustiti malenkosti in osredotočiti vse svoje moči v izvedbo nujnih, važnih stvari.

Ravnatelj Butler pravi, da si je MOD v minulem letu ponovno ojačila svoj svetovni karakter in da je razširila svoje delovanje tudi izven evropskih držav. V minulem letu se je pričelo z ameriško konferenco dela v Santiagu de Chile, ki je sprejela povabilo predsednika Rossetta, da bi se vršila svetovna konferenca o tekstilni industriji v Washingtonu. Vse to je le dober znak zdravja MOD. Ravnatelj polaga na to izvenevropsko posvetovanje veliko važnost in pravi, da bi MOD ne mogel zadovoljivo izvrševati in izpolnjevati svojega poslanstva, če bi zastopniki Amerike in

On in samo on bo rešil delavstvo vsega hudega. Mi v vse to ne damo mnogo vere, čeprav njegovi apostoli tako pridigujejo v tovarni na Javorniku.

Ta odrešenik je potemtakem glavna ovira, da ne pridejo na razgovor razna važna vprašanja na naše pismene zahteve.

Odrešenik je nezaposlen, zato čakamo.

Drugič pa o njegovih uspehih.

Protituberkulozni dispanzer za ljubljansko okolico

V zadnji številki našega glasila smo opozorili čitatelje iz ljubljanske okolice, da je bil ustanovljen protituberkulozni dispanzer v Ljubljani, ki bo zdravil tuberkulozne bolnike na področju sreza Ljubljana-okolica. Dispanzer že posluje in sicer v prostorih dosedanjega dispanzerja za Ljubljano.

Dispanzer vodi kuratorij, v katerem so zastopane okoliške občine in krajevne protituberkulozne lige. Zdravstveni vodje je fiziolog g. dr. Prodan. Za vzdrževanje dispanzerja bodo prispevale občine, protituberkulozne lige in deloma tudi Okrožni urad za zavarovanje delavcev.

Gotovo je, da gre za zelo koristno akcijo, za katero bodo morale prispevati vse prizadete občine in javne zdravstvene ustanove brez razlike. Pričakujemo pa, da bo tudi industrija rade volje prispevala za vzdrževanje in da bo po vzgledu podjetnikov v Kranju podprla to obče koristno ustanovo. Kuratorij naj razmišlja o tem in naj se preveč ne zanaša na javno podporo, da ne bo moral zaključiti svojega dela že pred učinkovitejšim začetkom.

Azije hodili le v Ženevo, ne da bi tudi Evropa kedaj stopila v Ameriko ali Azijo.

Živahnost MUD se je izkazala lani s sprejetjem treh dogovorov in dveh priporočil. Odlični uspeh pa je bil dosežen na posebnem zasedanju za ureditev delovnih razmer v pomorstvu, kjer se je sprejelo šest dogovorov in dve priporočili.

Ratifikiranje mednarodnih delovnih pogodb se nadaljuje s pospešenim tempom. V minulem letu je naraslo 50 ratifikacij, torej enako število kakor v prejšnjem letu. Do sedaj je 744 vseh ratifikacij.

Z napredkom, ki je bil dosežen v praktičnih strokah mednarodnega socialnega zakonodajstva, opozarja H. Butler, da je MUD začel posvečati posebno pažnjo izseljevanju in socialnemu vprašanju kmetijskega prebivalstva. Omenja tudi zapreke, ki so nastale v prvih poskusih skrajšati delovno dobo. Tu dodaja, da je to vprašanje, četudi zelo važno — le del splošnega problema, namreč kako zagotoviti delavstvu pravične in kar največ mogoče najboljše pogoje dela, za čimer stremi in usmerja MUD vse moči, in konča: «Ta prizadevanja, opazovana kot celota, še niso vsi znaki rastočega in poživljenega delovanja. Naše delavnosti niso motili politični konflikti. MUD ne kaže znaka nazadovanja ali stagnacije, temveč obratno prinaša celo vrsto novih dokazov, da je ta organizacija svetu neogibno potrebna in da je vsako leto bolj cenjeno njeno delo.

Mednarodni urad dela opozarja, da so lahko navedene številke merodajne samo za presojanje v posameznih državah. Nikakor se pa to ne more primerjati na pr. za medsebojno primerjavo brezposelnosti v različnih državah, kajti vsaka država ugotavlja položaj brezposelnih na drug način. MUD seveda vse te številke uredi, seveda tako, kakor mu jih pošiljajo uradi posameznih držav in zato ne more sam odgovarjati za njihovo točnost. S to rezervo je treba vzeti te številke na znanje.

Naročajte Novo Pravdo

STROKOVNI VESTNIK

Zavednost članstva

Vsakdo naj se zaveda, da je z vstopom v NSZ prevzel tudi gotove dolžnosti. Vzvišena ideja, ki nas združuje in katere glasniki smo, zahteva brezprimernega samozatajevanja in požrtvovalnosti, katero moramo vedno odkrito in javno pred vsakomur in vsak čas zagovarjati. Ako se nasprotnik nepovoljno izraža o naši organizaciji, napade njene funkcionarje, moraš biti vselej pripravljen, možato braniti svojo organizacijo in njene funkcionarje. Ako opaziš, da imaš opraviti s človekom, ki samo iz hudobije in sovraštva ruje proti naši organizaciji, pojdi molče preko njega, ker tega ne boš prepričal o potrebi naše organizacije. S pametnim, resnim nastopom boš najlažje dokazal razliko med nami in malenkostnim nasprotnikom.

Vedno in pri vsaki priliki naj vsak naš član dokaže, da je vreden član človeške družbe in da ga klevete sovražnikov ne

dosežejo. Kot organiziran član NSZ se moraš vedno obnašati tako, da ti ne bo nihče mogel očitati nečastnih stvari. Tvoje delo v zasebnem življenju in v organizaciji naj bo vedno tako, da se boš lahko zagovarjal pred vsakomur, tudi pred svojo vestjo. Ne govori o stvareh, katerih ne razumeš, ne prepričaj nikogar, česar sam ne veruješ. Nikar ne napravi dejanja, ki bi škodovala delu v organizaciji, ker s tem sramotiš sebe in svoje tovariše. Ako pride v organizacijo nov član, ga smatraj za tovariša, razgovarjaj se z njim in se ponašaj tako, da boš napravil nanj utis, da je prišel med prave in odkrite tovariše. Neprijazen ali oduren sprejem v organizaciji od strani marsikoga, ki bi sicer z veseljem sodeloval. Naše delo in občevanje mora biti povsod tako, da napravi na vsakogar vtis dobrih in odkritih sobojevnikov in le tako organizacijo, ki ima tako članstvo, čaka bodočnost.

Iz podružnic

MARIBOR

V nedeljo dne 22. avgusta se je vršila zelo važna seja odbora podružnice, kateri je prisostvoval tudi narodni poslanec dr. Jančič.

Najvažnejša točka dnevnega reda je bila sanacija nevzdržnih razmer organizacijske narave.

Pri tej priliki so nekateri člani odbora položili svoje funkcije in tudi priglasili izstop iz NSZ, deloma zaradi krušne odvisnosti nekronanega «firerja», deloma iz popolnoma kratkovidnega vpliva podfirerja.

Seji je prisostvoval odposlanec centrale tov. Rupnik, ki je po izvršeni demisiji pozval prizadete, naj se odstranijo, nakar se je s kooptacijo nekaterih članov odbor izpopolnil tako, da vodi novi pomlajeni odbor še nadalje naš dosledni in pošteni tov. Mahnič.

Odbor je na tej seji začrtal program in sestavljen osnovne bodočega dela ter z raznimi ukrepi organizacijskega značaja ustvaril končno predpogoje za mirni in dosledni razvoj narodnega strokovnega pokreta. Zdaj je odbor ustvarjen z eno dušo in z enotnim hotenjem koristiti in delati za zboljšanje nevzdržnih razmer narodnega delavstva.

To je najboljši odgovor vsem onim, ki so čutili potrebo v teh težkih časih voditi večjo brigo za osebe ambicioznosti prestižnega značaja gotove osebe, kakor pa za stvarno strokovno delo.

Čas bo pokazal, da smo imeli prav.

*

Popoldne se je vršil dobro organiziran avtobusni izlet v prijazni in gostoljubni Sv. Lenart ob udeležbi preko 50 izletnikov, ki je vsestransko dobro uspel.

Prevladovala je ves čas dobra tovariška vzajemnost in razigrano razpoloženje.

Ako bodo vremenske prilike dopuščale, imamo v načrtu še nekaj takih izletov v bližnjo okolico, ker so tesni družabni stiki članov nujno potrebni.

ŽIRI

Dne 14. avgusta se je vršila seja naše podružnice. Udeležba je bila polnoštevna. Poleg drugih aktualnostih se je razpravljalo o gmotni strani in o zimski pomoči. Saj, ko bo nastopila zima, bo zopet več naših tovarišev brez posla in treba jim bo priskočiti na pomoč. Toda blagajne so prazne in zato je treba priti na kak drug način do denarja. Prvotno se je hotelo, da bi se zvišala članarina za en dinar, a proti temu je nastal odločen odpor, kajti oni, ki pobirajo članarino, vedo, kako težko zberejo že to članarino in bi najbrže vsak tak povišek le kvarno vplival na razvoj podružnice.

Ker je pa na vsak način treba priti do denarja, je odbor sklenil, da se priredi ponovno veselica, katere čisti do-

biček bo izključno namenjen za podporo brezposelnih.

Na to prireditev že sedaj vabimo vse tovariše in prijatelje ter upamo, da se bodo polnoštevno odzvali našemu pozivu.

ČRNA

24. avgusta je umrl naš dolgoletni tovariš Vodnik Peter, ki je bil 18 let zaposlen v svinčenem rudniku v Mežici. Bil je dolgoletni član naše podružnice ter plemenit in zvest pristaš naprednega delavstva in iskren tovariš. Kruta usoda ga je iztrgala iz naših vrst v najlepši moški dobi.

V četrtek, dne 26. avgusta smo ga spremili na njegovi zadnji poti. Udeležba je bila velika in se vidi, da je bil pokojnik res priljubljen pri vseh. Na zadnji poti ga je spremlila tudi četa gasilcev, ker je bil pokojnik vnet in navdušen pobornik te plemenite organizacije. Tovariši ga bomo ohranili v častnem spominu, njegovi družini in sorodstvu pa izrekamo iskreno sožalje.

LJUBLJANA

V četrtek, dne 26. avgusta, je imela podružnica sejo, ki je bila radi bližajočega se delegatskega zbora zelo živahna, četudi je manjkalo par odbornikov. O minimalni mezdi bo izdala podružnica svoj protiosnutek, tov. Kresniku pa je bila dana ta uredba v kritičen pretres.

Radi preobremenitve I. tajnika je odbor imenoval tov. Karmelja za drugega tajnika in tov. Hrasta pa za drugega blagajnika.

Ugotovljeno je bilo, da je naraslo število članstva tako, da bosta zastopala ljubljansko podružnico na delegatskem zboru dva delegata.

Nadalje je bilo sklenjeno, da se ljubljanska podružnica z odborom na čelu udeleži odkritja spomenika Simonu Gregorčiču 8. septembra t. l.

PTUJ

Narodna strokovna zveza v Ptujju je priredila dne 8. avgusta društven izlet na Dobrovo. Dobrova je letos na novo otvorjena izletniška točka. Izlet je lepo uspel in tudi udeležba je bila polnoštevna. Poleg društvenih tovarišev se je udeležilo tudi precej naših prijateljev.

*

Pri nas vlada še precejšnja brezposelnost in večina naših članov je še brezposelnih, ker nikakor ne morejo dobiti zaposlitve in radi tega nam je tudi delo v naši podružnici otežkočeno. Ko se razmere uredijo, upamo, da se bo tudi naša podružnica poživila in da bomo pričeli zopet z rednim delom.

RIBNICA

Odbor Narodne strokovne zveze v Ribnici je sklenil, da bo priredil dne 3. oktobra veselico, da si na ta način vsaj malo gmotno opomoremo. Na to

prireditev že danes opozarjamo vsa bratska društva in tovariše.

*

V soboto, 14. avgusta, se je poročil naš dolgoletni član in predsednik naše podružnice tovariš Drnulec Vinko z gospodično Angelo Češarek, zavedno sokolico. Mlademu paru iskreno čestitamo.

JESENICE

Velik del delavstva pri KID je še neorganiziran. Zlasti pa se je kader neorganizirancev povečal zaradi razmer, ki vladajo v Savezu metalških radnika, ter pokazalo hrbet organizaciji.

Vrste NSZ se pa množe od dne do dne, kar pa gotovim gospodom ni všeč. Posebno pozornost pa vzbuja nevelja nekega obratovodstva v tovarni.

Začele so se uvajati neke persekucije v obliki delitve k slabše plačanim poslom.

Zahtevamo, da se s takimi posledicami preneha, ker ima delavec svobodo, da se organizira, kjerkoli hoče.

Pričakujemo, da se bodo v tem pogledu razmere izpremenile, sicer bomo primorani zadevo boljše razčleniti.

ZAGORJE

Zopet žrtve težkega rudarskega dela.

21. avgusta je Zagorje pretresla strašna vest o nesreči v kotredeškem rovu. Plaz premoaga je zasula rudarja Žoharja Jožefa in Zorka Antona, vozač Ivan Jereb pa se je v zadnjem trenutku rešil in poklical tovariše na pomoč.

Rudarji so sicer kmalu prihiteli na pomoč, toda Jožefa Žoharja ni bilo mogoče rešiti. Le Antona Zorka so odkopali in izvlekli s težkimi poškodbami in ga takoj nato odpeljali v ljubljansko bolnico. Žoharja pa so odkopali po 24-urnem naporu mrtvega.

Zrtev dela je oče 13 otrok, od katerih jih živi še 11, med njimi 1 brezposeln, najmlajši pa je star šele dve leti.

Lahko si mislimo veliko žalost vdove in otrok, ko so zagledali mrtvega očeta.

Z britko prizadeto rodbino pa sočustvujemo vsi.

*

Ta nesreča je zopet dokaz, kako moderno je urejena varnostna služba v rudnikih TPD.

Morda bodo te težke žrtve tudi pri nas izsilile modernejšo in socialnejšo zakonodajo za zaščito rudarjev?

Rudarji, oziroma rudarske delavske organizacije, pa naj z vso odločnostjo zahtevajo na zborovanjih in v kratkem predvidenih pogajanjih izpopolnitev varnostnih ukrepov in zakonodaje.

JAVORNIK

V petek 15. avgusta se je vršil tu članski sestanek, ki je bil zelo dobro obiskan, čeravno ni bil niti prikladen čas. Predsednik podružnice je poročal o vložnih predlogih za zboljšanje določb kolektivne pogodbe ter o izvršenih intervencijah, ki so bile po veliki večini ugodno zaključene.

Dokaz, da vodstvo podružnice budno pazi na vse, kar je za delavstvo koristno.

Blagajnik tov. Pivk je poročal o 300%nem prirastku na članstvu v letošnjem letu.

Po izvršeni debati je članstvo izreklo vodstvu podružnice svojo zahvalo in priznanje.

Tovariš predsednik je poročal tudi o zamisli postaviti lastnega delavskega doma na Javorniku, kar je članstvo vzelo z odobravanjem na znanje in so bili za to zamisel storjeni potrebni sklepi.

Sestanek je tovariš predsednik zaključil s pozivom na delo za koristi članstva in za razmah podružnice.

Sestanek je pokazal, da se naša podružnica uspešno kosa z drugimi organizacijami na Javorniku in da jih naši uspehi nadkriljujejo.

Splošno prevladuje prepričanje, da je rešitev našega delavstva le v NSZ, in to je najboljšje znamenje za bodočnost.

Iz mežiške doline.

V nedeljo, dne 22. avgusta t. l. se je vršila v Črni lepa pietetna slavnost. Meseca januarja letošnjega leta se je na delu smrtno ponesrečil naš dolgoletni tovariš Rudolf Obreza. Da pokažemo globoko spoštovanje pred žrtvijo dela, je podružnica NSZ v Mežici sklenila, da postavi pokojnemu tovarišu nagrobni spomenik. Sredstva za spomenik je zbrala podružnica v Mežici, podružnica v Črni pa je tudi prispevala v ta namen znaten znesek. Spomenik sta obe podružnici slovesno odkrili v nedeljo, dne 22. avgusta t. l. popoldne na pokopališču v Črni. Na pokopališču je bila zbrana ogromna množica. Najprej je pevski zbor iz Črne zapel žalostinko, nakar je predsednik podružnice tov. Capuder v lepem govoru slavil pokojnika kot vzor delavca in tovariša. Predsednik NSZ tov. Juvan je nato v daljšem govoru povdarjal pomen dela in riziko, ki ga delavstvo doprinaša. Delo vlada in vzdržuje svet, vendar je to delo še premalo zaščiten. Narodni poslanec za prevaljski srez, tov. Doberšek je tudi v lepih besedah počastil spomin pokojnega ter mu želel miren počitek v domači zemlji pod Peco, katero je tako ljubil. Pevci so nato zopet zapeli vedno lepo «Vigred se povrne». Prizori so bili tako ganljivi, da ni ostalo suho niti eno oko. Na grob pa je bilo položeno obilo svežega cvetja. Vsa slavnost je bila izredno pristrčna in ganljiva. Spomenik je krasno delo in gre tovarišem prirediteljem vse priznanje, ker so ponovno dokazali, da vlada med njimi pieteta in srčna kultura. Pokojnemu tovarišu Obrezi večni spomeni!

Zborovanje NSZ v Črni.

Po krasni pietetni proslavi se je vršilo člansko zborovanje naših podružnic v Črni in Mežici. Udeležba je bila prav dobra. Zborovanje je vodil predsednik mežiške podružnice tov. Capuder. Obširno poročilo pa je podal predsednik tov. Juvan, ki se je predvsem zahvalil tovarišem, ki so postavili pokojnemu tovarišu tako lep spomenik. V nadaljnjih izvajanjih pa je poročal o organizacijskem delu in o potrebi strok. organizacije. Narodni poslanec Doberšek pa je poročal o svojem delu kot poslanec za mežiško dolino. V stvarni debati se je pokazalo, da je članstvo naših organizacij v mežiški dolini zavedno in da zna ceniti pomen strokovne organizacije. Zato tudi opažamo lep in razveseljiv napredek.

Zakaj zmaguje naše delo?

Zato, ker vsi poznamo naš cilj, ker vsi vemo, zakaj gre.

Naš boj je prizadevanje za izpopolnjevanje človeka in za njegovo boljše življenje. Vemo, da ne zadostuje vse ljudsko življenje, da bi osvobodili vse človeštvo gladi, bede in iz nevednosti. Toda vemo, da je mogoče, da bi vsakdo izmed nas dnevno in iz vseh okolnosti osvobodil sebe s tem, da se izpopolnjuje. Položaj se izboljša le tedaj, če se izboljša in izpopolnjuje delo. Tisočkrat smo že našli nova pota v vseh strokah dela, tisočkrat se bo še to ponovilo, morda celo tisočkrat dnevno. Našli smo pota, kako je mogoče v plemenitem tekmovanju doseči večji delovni dobiček za delodajalca in obrat. Dalje, kako je treba napraviti pot novim silam med nami, kako je treba napraviti delo zanimivo in prijetno in prav radi tega naše delo napreduje. Te pomembne in važne besede je izpregovoril J. A. Bač'a pri proslavi «Praznika dela» in mislimo, da so važne tudi za nas in jih moramo upoštevati vsi in to povsod pri delu v tovarni in organizaciji in naše delo bo res uspešno.

Iz organizacije

VSEM ČLANOM NSZ V LJUBLJANI.

Na Mali Šmaren 8. t. m. bo v Ljubljani lepa slovesnost. Društvo «Soča» odkrije spomenik pesniku Simonu Gregorčiču na Napoleonovem trgu.

Dolžnost vsakega nacionalnega društva in posameznika je, da se udeleži te proslave, kajti naša narodna in državljanska zavest zahteva polnoštevilno počastitev tega pomembnega praznika. Pri tej proslavi našega pesnika domovinske ljubezni bodo sodelovala vsa društva in organizacije in zato je naša dolžnost, da se tudi naša organizacija korporativno udeleži te proslave.

Tem potom poziva Izvrševalni odbor vse tovaršne NSZ, ki žive v Ljubljani in okolici, da se vsi udeležijo te proslave.

Zbirališče bo v tajništvu NSZ in sicer ob pol 10. uri. Nato pa bomo odkorakali s praporom na določeno nam mesto.

I. o.

VSEM PODRUŽNICAM!

Za sklicani delegatski zbor v Kranju so nekatere podružnice izpadle, da zaradi neplačane članarine nimajo za delegatski zbor nobenega delegata.

V smislu sklepa seje upravnega odbora, bodo one podružnice, ki naknadno poravnajo zapadlo članarino, dobile pravico do delegata naknadno.

V ostalem naj se podružnice ravnajo na podlagi tozadevnih okrožnic Izvršnega odbora.

V bližnjih dneh prejmejo podružnice okrožnico glede nabave koledarja za leto 1938.

Prosimo hitrega odgovora na te okrožnice kakor tudi predlogov in želja glede vsebine koledarja, da bosta uprava in uredništvo koledarja lahko pravočasno rešila vsa tozadevna vprašanja.

Koledar izide predvidoma v drugi polovici meseca oktobra letos. Vse podrobnosti navedemo v okrožnici.

Izv. odbor NSZ.

Seja upravnega odbora.

V nedeljo 29. avgusta se je vršila seja upravnega odbora, ki je bila namenjena večinoma vprašanjem, ki so v zvezi s sklicanim delegatskim zborom v Kranju. Obravnavali so se pisni predlogi in pritožbe, ki spadajo v smislu pravil na delegatski zbor. En del teh predlogov je upravnemu odboru v smislu pravil rešil v lastnem delokrogu, nekatere kot pomanjkljive pa odklonil.

Za vsa vprašanja se je sklepalo s soglasnostjo.

Obravnavala so se tudi razna interva vprašanja organizacijskega značaja, ter so bili vsi predlogi Izvršnega odbora deloma soglasno, deloma z večino sprejeti.

S to sejo so bili zaključeni zadnji ukrepi, ki so bili potrebni za delegatski zbor v Kranju.

Celotni potek seje se je vršil ob najboljšem razpoloženju navzočih članov upravnega odbora.

Zborovanje uslužbencev cestne železnice.

Ker so se v zadnjem času cene živil in sploh vseh življenjskih potrebščin dvignile za 15 do 20%, so sklenili uslužbenci cestne železnice predložiti upravi MZD oziroma mestni občini posebno spomenico, v kateri bodo pojasnili svoj težki položaj in glede na razmere prosili obenem za povišanje plač.

Člen 37. pragmatike določa, da se morajo mezde prilagajati cenam življenjskih potrebščin. Torej, če se življenjske potrebščine pocene ali podraže, lahko uprava sorazmerno zniža oziroma zviša mezde. Življenjske potrebščine so se zelo podražile, mezde so pa ostale neizpremenjene. Zato so v četrtek 26. avgusta pozno v noč zborovali uslužbenci električne cestne železnice v Delavski zbornici. Zborovanje je bilo dobro obiskano.

Ta akcija se pa ne more smatrati za mezdno gibanje, ker gre le za regulacijo mezd po pragmatiki.

Zborovalci so izvolili odbor, ki bo proučil gibanje cen življenjskih potrebščin ter na podlagi tega potem predlagal, da se sorazmerno povišajo mezde. Organizacija upa, da bo uprava cestne železnice z razumevanjem ukrenila vse potrebno, ko bo stvarno dokazano, koliko so se podražile življenjske potrebščine.

Mezdno gibanje rudarjev pri TPD

V petek dne 15. avgusta so zastopniki rudarjev sestavili glede na sklepe trboveljske konference z dne 24. julija mezdne zahteve rudarjev TPD, katere je Delavska zbornica že predložila TPD v svrhu razprave.

V osnutku se predlaga:

1. Ureditev draginskih doklad z ozirom na naraščajočo draginjo.
2. O reviziji akordnih postavk.
3. Ureditev stanovanjskega vprašanja in razsvetljave.
4. Ureditev višjega zavarovanja strojnikov.

Razen tega vsebuje predlog še nekatere manjše zahteve. Za podrobno razpravo pa se zbira gradivo iz posameznih rudnikov, da bo vse pripravljeno, ko se bo pričelo pogajanje.

Stavka mizarjev v Št. Vidu.

V petek, dne 27. avgusta, so pričeli stavkati v Št. Vidu mizarški pomočniki. Lani so dobili kolektivno pogodbo, ki je bila veljavna za vse mizarске mojstre v tem območju. Nekatera podjetja se te pogodbe niso držala. Socijalno zakonodaja pa mnoga podjetja sploh niso vpoštevala. Pomočniki so mislili, da bodo ščasoma pridobili vse mojstre za izvajanje pogodbe in niso izvajali konsekvenc.

Več mojstrov je že pred zakonitim rokom odpovedalo pogodbo, toda oblast je to zavrnila in so mojstri pozneje odpovedali pogodbo v predpisanem času. Po odpovedi so zaprosili oblastvo za posredovanje. Sklicani sta bili dve obravnavi brez sporazuma, ker so delodajalci trdovratno odklanjali sklenitev kolektivne pogodbe. Spor je trajal štiri mesece. Ker so mojstri po obrtni razstavi v Št. Vidu še odločneje odklanjali sklenitev kolektivne pogodbe, je prišlo do stavke.

Pomočniki zahtevajo, da se vsaj obnovi stara kolektivna pogodba, četudi so se življenjske razmere precej spremenile; vpošteva pa naj se socijalna zakonodaja ter predpisi o delovnem času.

Starostno zavarovanje

Okrožni urad je glede na starostno zavarovanje, ki je 1. septembra stopilo v veljavo, izdal naslednji oglas:

Vsemu članstvu Okrožnega urada.

Vse delodajalce in delavce obveščamo, da prične s 1. septembrom 1937 izvajanje zavarovanja za onemoglost, starost in smrt.

Delodajalce pozivamo, da vse zaposleno delavstvo prijavljajo pravočasno in s pravilnim zaslužkom. Kdor zaposluje po § 3. zakona o zavarovanju delavcev zavarovanju podvržene osebe in iste do danes niso prijavljene, mora prijavo izvršiti takoj, najkasneje pa v roku osmih dni od dneva vstopa v delo. Če delavec ne bo prijavljen ali ne bo prijavljen s pravilnim zaslužkom, bo na stare dni ali pa v onemoglosti znatno na pokojninah prikrajšan. Radi nekaj na ta način prihranjenih dinarjev pa delavecem ne smemo zniževati že itak skromnih starostnih in onemoglostnih rent.

Dalje pozivamo vse delodajalce, da naj točno in zanesljivo izpolnijo prijavnice za člana. Točni podatki bodo za novo zavarovanje izredno važni, kajti samo po teh podatkih se bo ugotavljala in priznavala pravica do rent in podpor zavarovancem odnosno svojcem. In ker se bodo priznavale take rente in podpore šele čez pet, deset ali še več let, bodo imeli delavci zaradi netočnih in nepravilnih prijav

Nekatera podjetja so pripravljena podpisati pogodbo, eni pa jo niso niti odpovedali, toda delo počiva povsod. Delavci pa imajo svojo kuhinjo, da si vsaj malo pomagajo v stiski. Delavska deputacija pa trka na vrata oblasti in prosi, da čimprej pride do pogajanja in sklenitve kolektivne pogodbe.

Za svobodo strokovnih organizacij.

V Parizu se je vršil kongres vseh strokovnih organizacij.

Na tem kongresu so bile zastopane vse strokovne organizacije in socijalni politiki. Kongres se je izrekel za svobodo strokovnih organizacij, le dunajski zastopnik dr. Schmitz ni glasoval za resolucijo. Prelat de Solange je odločno obsojal in odklonil način italijanskih in avstrijskih strokovnih organizacij, ker ne odgovarjajo socijalnemu duhu cerkve. Te strokovne organizacije niso svobodne. Tudi tajnik katoliških strokovnih organizacij se je izrekel za svobodo strokovnih organizacij.

Ves kulturni svet je mnenja, da morajo biti delavske strokovne organizacije svobodne, samo oni ljudje ne, ki imajo svoje posebne namene in jim pripravljajo nove zanke.

in podatkov kasneje nepopravljivo škodo. Delavci sami naj se zanimajo, ali in kako so prijavljeni za novo zavarovanje, da čitajo članke o tem zavarovanju, ki jih objavlja Okrožni urad v svojem glasilu («Delavsko zavarovanje») in v ostalih časopisih in da si zlasti vsakdo nabavi brošuro z naslovom «Zavarovanje za onemoglost, starost in smrt», ki jo je izdal Okrožni urad in stane 2 din.

Na zavarovanju za onemoglost, starost in smrt morajo imeti prav poseben interes občine, podeželske in mestne, ker bo nosilec zavarovanja v bodoče nosil bremena starostne prekrbe delavcev. Dolžnost občin je, da s svojim vplivom in v svojem delokrogu podpirajo Okrožni urad pri praktičnem izvajanju zavarovanja.

Urad opozarja delodajalce, da bo od 1. septembra 1937 dalje vsako opustitev prijave v zavarovanje ali vsako nepravilno prijavo (nepravilen zaslužek, napačen dan nastopa dela itd.) prijavil politični oblasti v kaznovanje, česar do zdaj ni praktical.

Dalžnost kulturne Slovenije je, da vse stori, da niti en delavec na svojih plačah iz naslova zavarovanja za onemoglost, starost in smrt ne bo niti malo prikrajšan.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev.

ZANIMIVOSTI IN PRIPOMBE

Pokojninsko zavarovanje novinarjev. Človek bi mislil, da je pokojninsko zavarovanje novinarjev, ki upravljajo težko službo v uredništvih raznih listov urejeno. Toda ni, ker je pač značilna črta naše zakonodaje to, da niti s polžem noče tekmovati. To vprašanje je že več let stalno na dnevnem redu. Organizacija novinarjev je tedaj na svojem zborovanju v Zagrebu odločno povedala, da to brezbriznost napram novinarskemu stanu najodločnejše obsoja in zahteva, da stvar v najkrajšem času pride z mrtve točke. Izrekamo novinarjem svoje simpatije in želimo, da se skoraj uresničijo njih zahteve, ker vemo, da bodo novinarji v bodočnosti tudi delavske zahteve še krepkeje branili in zagovarjali.

Skrajšanje delovnega časa v rudnikih na Poljskem.

Na Poljskem je izšel zakon ministrskega sveta glede skrajšanja delovnega časa v rudarstvu. Na vrhne odkopu se skrajša delovni čas na sedem in pol ure, pri posebno težkih delih pa na sedem ur in v izjemnih primerih tudi na šest ur dnevno.

Poljski senat je sprejel zakon, po katerem je vlada pooblaščenca, da zniža delovno dobo v rudarstvu. Odklonil pa je senat predlog, da bi se s skrajšano delovno dobo zmanjšale tudi mezde.

2000 novih stanovanj v Pragi.

V socijalnopolitičnem delovanju bi morali posnemati Prago.

Po zamisli dr. Petra Zenkla zgradi praška občina v presledkih nad 2000 manjših higijensko urejenih in opremljenih stanovanj. Krediti za ta dela so že določeni in zagotovljeni. Za amortizacijo prispeva tudi država 1%.

Gradili bodo večja in manjša stanovanja. Večje stanovanje bo obsegalo veliko kuhinjo, spalnico, predsobo, kopalnico, shrambo in druge pritlikline. Najemnina pa bo znašala letno približno 1500 do 1800 dinarjev, t. j. 125 do 150 dinarjev mesečno. Manjša stanovanja pa bodo imela manjšo kuhinjo, veliko spalnico in druge pritlikline. Ta stanovanja pa bodo še cenejša kakor so gori navedena.

Vsa stanovanja pa bodo imela vodo, elektriko in eventualno tudi plin. Hiše pa bodo obdane z vrtni.

Pri nas stane približno tako stanovanje 600 do 700 dinarjev, drugo manjše pa 400 dinarjev.

Pri vsem tem pa je treba pomisliti, da bo tu zaposleno ogromno delavstva in se bo tako omilila brezposelnost. Največ pa bo tudi pomagalo šibkejšim slojem, ker vsaj delno ne bodo več izpostavljeni izkoriščevalcem in bodo živeli v res higijensko zdravih stanovanjih.

Podržavljenje francoskih železnic. V Franciji socializacija javnega življenja hitro napreduje, da popravijo to, kar so preje razne nesocialne vlade zamudile, ki na socialno zaščito širokih vrst naroda niso polagale važnosti. Sedaj je na dnevnem redu vprašanje podržavljenja železnic, ki so sedaj v zasebni posesti in jih zasebni kapital upravlja po kapitalističnem nauku čim večjega dobička.

Socijalno zavarovanje samostojnih poklicev. V Pragi se je vršila anketa korporacij samostojnih poklicev, ki jo je sklical minister za socijalno skrbstvo. Izvoljen je bil odbor, ki bo izdelal potrebne načrte in zakon za izvedbo zavarovanja.

Enako zavarovanje bi bilo potrebno tudi pri nas, toda pri nas se le govori, objublja in podpira, nič pa se ne stori pozitivnega.

Mezde na Poljskem. Ministrstvo socijalne politike je objavilo statistiko o mezdah razmerah poljskega delavstva. Srednje-tedenska mezda je 26.15 zlatov. Približno 45 odstotkov vsega delavstva prejema manjšo mezdo kakor 20 zlatov, dočim prejema višjo mezdo nego 40 zlatov tedensko le 15 odstotkov vsega delavstva. Mezde torej stalno padajo in so od leta 1928, padle na polovico.

Statistika priglasičenih brezposelnih:

(Številke v oklepajih pomenijo stanje v istem mesecu prejšnjega leta)

Nemčija: 1.182.979 v aprilu 1937 (2.117.803).

Avstrija: 330.095 v apr. 1937 (358.087).

Bolgarija: 4451 v aprilu 1937 (7255).

Danska: 73.379 v maju 1937 (65.748).

Gdanska: 6526 v maju 1937 (14.966).

Estonska: 638 v juniju 1937 (592).

Finska: 3126 v maju 1937 (2795).

Francija: 374.376 v maju 1937 (465.089).

Anglija: 1.451.330 maj 1937 (1.705.042).

Madžarska: 53.865 april 1937 (54.421).

Svobodna Irska: 88.460 v maju 1937 (109.185).
 Japonska: 325.290 (4,1% v marcu 1937) (343.426 — 4,4%).
 Lotiška: 2127 v maju 1937 (1840).
 Norveška: 26.298 v maju 1937 (30.923).
 Nova Zelandija: 34.218 v maju 1937 (51.208).
 Holandija: 259.726 v aprilu 1937 (415.743).
 Poljska: 414.974 (16,7% v aprilu 1937) (407.734 — 17,6%).
 Rumunija: 14.923 april 1937 (18.514).
 Švica: 57.973 v maju 1937 (80.004).
 Čehoslovaška: 304.345 v juniju 1937 (565.799).

Jugoslavija: 16.936 maj 1937 (16.670).
 Ugoden pojav, ki izvira zaradi padca brezposelnih skoraj v vseh državah, je popolnoma dokazan s statističnimi podatki zaposlenih oseb. V vseh državah, ki objavljajo podrobno statistiko zaposlenih, je število zaposlenih v minulem letu naraslo. V gotovih državah (Danski, Estonski, Finski, Angliji, Japonski, Lotiški, Norveški, Švedski, Južnoafriški Uniji in Jugoslaviji) je danes zaposlenih več oseb, kakor v letu 1929. Baš obratno pa je v Čehoslovaški, Belgiji, Kanadi, Severni Ameriki, Franciji, Holandiji, Poljski in Švici, kjer je število zaposlenih še vedno manjše, kakor pa je bilo leta 1929.

SVETOVNA BREZPOSELNOST

Mednarodni urad dela je izdal poročilo o položaju brezposelnosti v II. četrtletju letošnjega leta. Iz teh izkazov je razvidno, da brezposelnost v zadnjih štirih letih postopoma pada na vsem svetu. To je dokaz, da se boljšajo razmere na delovnem trgu.

V primeri z lanskim letom je letos brezposelnost povsod manjša. Izjemo tvorijo samo Danska, Estonska, Finska, Lotiška in Jugoslavija, povsod tu brezposelnost raste, toda le malo in prehodno. Danska in Jugoslavija sta prijavili že v prvem četrtletju porast brezposelnosti.

Izmed evropskih držav ima Anglija največje število brezposelnih, zanjo prihaja na vrsto Nemčija, Poljska, Čehoslovaška, nato Francija in Holandija.

NAJBOLJE UREJENA DRŽAVA V EVROPI

Vodijo jo demokratične politične stranke in demokratični voditelji. M. S. Jovanović je potoval po Čehoslovaški in napisal svoje utiske v beograjski «Samoupravi». Tam pravi: Čehoslovaška je danes najsrečnejša in najbolj urejena dežela v srednji Evropi. Zasluga gre nje voditeljem, ki so umeli urediti socialne razmere. Velikansko delo je bilo, preden so uredili nesoglasnosti, ki so bile v novi državi. Državnik Masařyk je to

delo predvsem opravil. Sreča je bila, da je Masařyk vodil državo 17 let ter ji utisnil pečat humanitete in značaj svoje močne osebnosti. Tudi danes vodi državo mož, najboljši sodelavec Masařykov, in je z njim zajamčen enak razvoj. Beneš je vzrasel v duhu svojega prednika ter nadaljuje delo Masařyka s popolno politično in moralno legitimacijo.

Tako na Češkoslovaškem. Kjer pa ni demokracije, žal, je drugače. Tudi mi smo ljubosumni zaradi bratske dežele.

POSOJILA DRŽAVNE (HIPOTEKARNE) BANKE.

Ne more nam biti vseeno, kako bogati in vplivni državni denarni zavod razpolaga s svojo veliko imovino, ker vemo, da se z denarnimi sredstvi te banke vrše razne investicije, ki zmanjšujejo brezposelnost. Slovenija zahteva tudi zase svoj del in gojimo upravičeno upanje, da se bo to tudi zgodilo, ker imamo Slovenci dva ministra v vladi, ki morata uveljaviti svoj vpliv v zaščito socialno-gospodarskih koristi Slovenije. Te dni smo pa čitali, da je banka na seji dne 17. t. m. odobrila kredit v znesku 84 milijonov dinarjev, od česar odpade na Slovenijo samo dva milijona! Kaj je to?

TRDNEJŠI POLOŽAJ RODBINE V SOVJETSKI RUSIJI.

Rojstva naraščajo — število splavov in ločitev pada.

Leto dni je že minilo, odkar je vlada SSSR prepovedala z zakonom splav in zakon o ločitvah. Naraščajoči boljše gnotni položaj prebivalstva SSSR je pripravil ugodno podlago za zvišanje porodov. Že leta 1935. je jako naraslo število porodov v primeri z letom 1934., ta porast je znašal v nekaterih krajih celo 40—50 odstotkov. Istočasno je v letu 1935. padlo število splavov v primeri z letom 1934. za 10 odstotkov. Tudi v 1936. letu je število porodov zelo naraslo.

Vladna odredba z dne 27. junija 1936 je imela za posledico večje število porodov.

V vsej republiki je naraslo število porodov v prvem četrtletju 1937 v primeri s prvim četrtletjem 1936 za 30 odstotkov.

Odkar pa je stopil v veljavo zakon o državni pomoči veččlanskih rodbin, je bilo danih v ta namen do 1. aprila 1937 566 milijonov rubljev. Podpore je prejelo preko 270.000 mater.

Minilo leto se je pokazalo, da se je spričo vladne uredbe položaj rodbine zelo poboljšal. Število ločitev je padlo. V prvih štirih mesecih je bilo ločitev v SSSR v Ukrajini za dve tretjini manjše kakor v istih mesecih l. 1936.

Zgradba in urejevanje novih poročnišnic in otroških zavetišč rastejo v SSSR v naglem tempu.

61 SMRTNIH ŽRTEV POLJSKIH NEMIROV.

Kmetiški nemiri se širijo. — Aretacije po vsej Poljski.

Gibanje poljskih kmetov, ki zahteva svobodo in demokracijo, je veliko. Pri demonstracijah je tekla kri, in so zahtevale 61 človeških življenj. V okraju Jaroslav jih je bilo 17, Bochniji 2, Brzgoru 2 in 5 policistov, Nancutu 7 kmetov. V Bochniji so se udeležili pogreba žrtev tisoči prebivalstva in delavstvo je priredilo simpatijsko stavko. V dveh vaseh Glasov in Bzezov je bilo 25 mrtvih in 20 aretacij.

Policija je zaprla vodstva organizacij opozicijskih kmetov ter 80 pristavev Združene ljudske stranke.

Vendar boj za demokracijo ne preneha.

Hranarina v delavskem zavarovanju.

Iz poročila o poslovanju Osrednjega urada za zavarovanje delavcev je razvidno, da je bilo v letu 1936. izplačano delavcem iz naslova hranarine din 71.484.070, ali na člana povprečno din 116'01. Na zavarovance okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani je odpadlo din 12.583.477'98, t. j. na posameznega člana din 146'46.

Zanimivo je, da so ti izdatki vsako leto višji in da rastejo v večji meri kakor prispevki delodajalcev in delojemalcev, na katere ugodno vpliva zvišanje števila zavarovancev in povprečne zavarovane mezde. Ta pojav je posledica vedno večjega števila bolnikov, ki pa so zgovoren dokaz slabih zaposlitvenih, stanovanjskih in prehranjevalnih prilik.

Socialno zavarovanje se bori s težavami, na katere morajo postati pozorni tudi delavci, treba je zahtevati od odločujočih činiteljev, da rešijo vsa tozadevna vprašanja v interesu zavarovanja in njegovih upravičencev. Pri tem pa ne smejo izkati rešitve samo v prenosni zavarovanju, temveč predvsem v smotrenem zatiranju vzrokov socialne in z njo zvezane zdravstvene bede.

Kriza stahanovništva v SSSR. Moskovska «Pravda» je bila prisiljena ugotoviti v uvodnem članku, da je v letošnjem letu zaostal gospodarski načrt v različnih industrijskih strokah. V januarju, februarju in v prvih dneh meseca marca je stopila proizvodnja električne energije, jekla, valjanega železa in tekstilnih produktov le za 5 do 10 odstotkov. Pod pogoji, ki jih imajo — nadaljuje list — je ta porast jako neugoden.

Mednarodni zadržni kongres v Parizu se vrši od 2. do 9. septembra. Sedež mednarodne zveze zadrug je v Londonu. Zveza ima 70 milijonov članov iz 38 držav. To je največja mednarodna zasebna organizacija. Tudi jugoslovanske zadrug so članice te Zveze. Zadržno gibanje je socialno gibanje in številke kažejo, da ima to gibanje veliko bodočnost.

V Nišu pa je bila največja svečanost, kjer so proslavljali 60letno osvoboditveno Niša. Pri tej priliki je bil odkrit spomenik osvoboditeljem Niša ter blagoslovljen temeljni kamen za novo bano-vinsko gledališče in otvoren niški vodovod in še položen temeljni kamen za trgovsko akademijo v Nišu.

Državna subvencija socialnemu zavarovanju

Po § 156., zakona o zavarovanju delavcev, je država dolžna prispevati delavskemu in nameščenskemu zavarovanju din 1.000.000 letno za zavarovanje proti obratnim nezgodam in enako vsoto za zavarovanje za primer starosti in onemoglosti. Subvencija pa je bila ukinjena s finančnim zakonom za leto 1932/33 in nasl. Mesto tega daje država Osrednjemu uradu za zavarovanje delavcev manjšo vsoto kot pomoč onim rentnikom, ki ne prejema rent iz inozemstva vsled neurejenosti naših odnosov na polju socialnega zavarovanja napram prizadetim državam. Ta pomoč znaša po letošnjem proračunu din 90.000.

Delavstvo pričakuje, da bo že večkrat povdarjeno stremljenje za reorganizacijo delavskega zavarovanja imelo kot prvo praktično posledico ponovno uveljavljenje § 136., zakona o zavarovanju delavcev.

POVERJENIKOM «NOVE PRAVDE»

Vse poverjenike nujno pozivamo, da izvrše v okrožnici dana navodila in vpošljejo izpolnjene bloke. Oni poverjeniki, ki so s svojim delom v zastanku, naj takoj nadoknadijo zamujeno in sporoče vzrok zadržkov.

Uprava ne more vzpostaviti reda, ako jo zamudniki zadržujejo, niti ne zadostiti željam naročnikov in čitateljev.

Pri naslovnem materijalu je ločiti člane NSZ od naročnikov.

Uprava.

IZ UREDNIŠTVA

Dopisnike in podružnične funkcionarje NSZ ponovno prosimo za pravočasno pošiljatev dopisov, ker zaradi prepozne dospelosti rokopisov ne moremo jamčiti za objavo.

Pišite samo na eno stran papirja!

Uredništvo.

Restavracija

Legat
Jesenice — Fužine

Vsako nedeljo zvečer plesna zabava brez vstopnine. — Se priporoča

restavrater

AVT. CIV. ING.

M. A. Stebi
ZASTOPSTVO ŠKODOVIH ZAVODOV

LASTNIK: L. PAULIČ

Elektromotorje iz znamenitih Škodovih zavodov v Plznu, kakor tudi testence, svetilke, kuhalnike in vse električne aparate dobite

PO NAJNIŽJIH CENAH V PASAŽI PALAČE

„VIKTORIJA“ v Ljubljani, Aleksandrova cesta štev. 4

Posebno opozarjamo na najnovejše likalnike, s katerimi se prihrani 30—50%, stroškov za tok

NA ZALOGI JE TUDI

VES OSTALI ELEKTRO-TEHN. MATERIJAL

Vsakdo naj ve,

da je trgovina s papirjem, pisarniškimi, razmnoževalnimi, tehničnimi in šolskimi potrebščinami

IV. BONAČ

LJUBLJANA

Šelenburgova ulica 5

najbolje

sortirana trgovina

Polnilna peresa, pisemski papir, albumi, pisalne garniture, keramika, bižuterija in druga moderna darila
Zastopstvo za OZALID

Oglašajte v

„Novi

Pravdi“

JESENICE, GORENJSKO, Gosposvetska c. 8

HOTEL TRIGLAV

Novo opremljene sobe! Pristna štajerska vina!
Dobra domača kuhinja! Najnižje cene!

Se priporoča **MARIJA ORAŽEM**

ČLANOM NARODNO STROKOVNE ZVEZE

III priporočamo

Kolodvorsko

restavracijo

v Ljubljani in moderno

Kavarno Majcen

za Bežigradom

TOČNA POSTREŽBA! SOLIDNE CENE!